

**VAALAN
YHTENÄISKOULUN
PELASTUSSUUNNITELMA**

SUUNNITELMAN LAATIJAT:

2

Päiväys	Nimi	Allekirjoitus
20.02.2009	Jouni Meriläinen, rehtori	
20.02.2009	Aino Heikkinen, apulaisjohtaja	
20.02.2009	Jaana Kumpulainen-Lallukka, erit.opettaja	
20.02.2009	Reijo Kaurala, erityisopettaja	
20.02.2009	Raili Holappa, lehtori	

SUUNNITELMAN HYVÄKSYJÄ:

Päiväys	Nimi	Tehtävä	Allekirjoitus
---------	------	---------	---------------

SUUNNITELMAN TARKASTUKSET JA PÄIVITYKSET (3 kk:n välein), päivittäjä Reijo Kaurala

Päiväys	Toimenpide	Muutos	Allekirjoitus
---------	------------	--------	---------------

- 1. PELASTUSSUUNNITELMAN TARKOITUS JA SÄÄDÖSPERUSTA**
- 2. YLEISTIEDOT KIINTEISTÖISTÄ JA TOIMINNASTA**
  - 2.1. Koulurakennukset
  - 2.2. Ilmastointi ja savunpoisto
  - 2.3. Lämmitys
  - 2.4. Sähkölaitteet
  - 2.5. Palo- ja murtosuojausjärjestelmät
  - 2.6. Erityisriskit
  - 2.7. Vaaralliset aineet ja palavat nesteet
  - 2.8. Erityisesti suojeltavat kohteet
  - 2.9. Alkusammutuskalusto ja sammutusvedenhuolto
  - 2.10. Hälytysjärjestelmät
  - 2.11. Tilojen tarkistajat
- 3. KOULUN ONNETTOMUUS- JA VAHINKORISKIT**
  - 3.1. Tapaturmat
  - 3.2. Tulipalo, räjähdys tai muu onnettomuus
  - 3.3. Koulun ulkoiset riskitekijät
  - 3.4. Muu vahinko
- 4. TURVALLISUUSORGANISAATIO**
- 5. TURVALLISUUSORGANISAATION HENKILÖSTÖN TEHTÄVÄKUVAUKSET**
  - 5.1. Koulun rehtori
  - 5.2. Muu henkilöstö
  - 5.3. Talonmiehet
  - 5.4. Hälytyksen tekeminen
- 6. HENKILÖKUNNAN PERUSKOULUTUS**
- 7. TOIMINTA UHKATILANTEESSA**
  - 7.1. Poistumisen harjoittelu
  - 7.2. Työtapaturma tai sairaskohtaus
  - 7.3. Tulipalo
  - 7.4. Ulkoinen uhka
  - 7.5. Murto tai varkaus
  - 7.6. Säteily- tai kaasuvaaratilanne
- 8. KOULUN ASEMA POIKKEUSOLOISSA**
- 9. MUUT SUUNNITELMAA KOSKEVAT TIEDOT**
  - 9.1. Tarkistukset ja päivitykset
  - 9.2. Pelastussuunnitelman jakelu
  - 9.3. Tiedottaminen
  - 9.4. Hyväksyminen
- LIITTEET:**
  1. Hätäilmoituksen tekeminen
  2. Toimenpiteet tulipalon sattuessa
  3. Hätäensiapu
  4. Sammuttimen käyttö
  5. Väestön varoittamiseen käytettävät äänimerkit
  6. Pohjapiirroksot
  7. Lukukuittaukset

1. PELASTUSSUUNNITELMAN TARKOITUS JA SÄÄDÖSPERUSTA

4

Kiinteistön tulee luoda turvalliset olosuhteet siinä asuville, työskenteleville ja tilapäisille kävijöille kaikissa olosuhteissa: normaalioloissa, suuronnettomuuden sattuessa sekä poikkeusoloissa. Pelastussuunnitelman laatimisvelvollisuus perustuu nykyisen **pelastuslain 8§:n ja 9§:n** sekä **pelastustoimiasetuksen 10§:n ja 11§:n** vaatimukseen omatoimisesta varautumisesta. Säädösten tarkoituksena on kehittää yritysten ja laitosten sekä asuinyhteisöjen omia mahdollisuuksia sekä ehkäistä onnettomuuksia että toimia onnettomuuden sattuessa. **Tavoitteena** on ihmisten oman toiminnan sekä viranomaistoiminnan menetelmin vähentää tulipalojen, tapaturmien ja muiden vaaratilanteiden määrää siten, että väestön terveys, omaisuus, työpaikat, toimeentulo, tuotannon jatkuvuus ja puhdas ympäristö kyetään turvaamaan normaalioloissa ja poikkeusoloissa.

Pelastussuunnitelma on kirjoitettu dokumentti siitä, kuinka yritys tai laitos varautuu toimimaan erilaisissa onnettomuus-, vaara- tai vahinkotilanteissa ja kuinka se organisoii onnettomuuksia ehkäisevän toiminnan. Suojelujärjestelyjen lähtökohtana ovat uhkakuvat sekä niistä johdettujen riskien arviointi ja riskien hallinta. Suunnitelma kattaa erilaiset onnettomuustyytit; sairaskohtaukset, tapaturmat, tulipalot, rikokset ja luvattoman tunkeutumisen tiloihin sekä jätteiden käsittelyn ja haitalliset päästöt.

2. YLEISTIEDOT KIIENTEISTÖISTÄ JA TOIMINNASTA

2.1. Koulurakennukset

Ylätalo	Alatalo
- Pinta-ala: 1980 m ²	5436 m ²
- Paloluokka: P1	P1
- Palokuorma: > 600 MJ/m ²	> 600 MJ/m ²
- Osastointi: Osastointi on esitetty pohjapiirustuksissa/molemmat rakennukset	

2.2. Ilmastointi ja savunpoisto

- Ylätalossa on koneellinen ilmanvaihto.
- Alatalossa on osittainen koneellinen ilmanvaihto (käytävien itäpuolella olevissa tiloissa).
- Ilmanvaihdon katkaisimet on merkitty pohjapiirroksiin.
- Tiloissa ei ole automaattista savunpoistoa, joten savunpoistoon käytetään ovia ja ikkunoita.

2.3. Lämmitys

- Kiinteistöt ovat kaukolämpöverkossa.

2.4. Sähkölaitteet

- Sähkökeskuksen paikka on merkitty pohjapiirrokseseen.

2.5. Palo- ja murtosuojausjärjestelmät

5

- Ylätalossa ei ole palovaroittimia lukuunottamatta ATK-luokkaa.
- Alatalossa ei ole palovaroittimia muualla kuin IP:n tiloissa
- Poistumisteillä on vihreät hätäpoistumisvalot, jotka tulee koestaa neljä(4) kertaa vuodessa. Koestuksista pitää päiväkirjaa tehtävään nimetty vastuuhenkilö (Mika Haapalainen).

Haapalainen).

- Koulurakennuksissa on murtosuojausjärjestelmä.
- Ylätalossa on kaikissa ovissa uudentyyppiset lukot ja alatalon ulko-ovissa on Abloy-lukot (ns. ura-avaimet). Avaimet on kaikilla henkilökuntalaisilla. Avaimista vastaa

tekninen toimisto

- Ylätalossa fysiikan luokassa (luokka 11) on CO₂-käsiammutin sekä sammutuspeite, luokassa 10 on sammutuspeite. Ylätalon eteläpään portaikossa on pikapaloposti, toinen pikapaloposti on koulun pohjoispään ylätasanteella. Kuvaamataidon luokassa on CO₂-käsiammutin. ATK-luokassa on palovaroitin ja sammutuspeitto.
- Alatalossa on kuusi (6) pikapalopostia: koulun eteläpään sisäänkäynnin luona ulkoa tultaessa vasemmalla seinällä, koulun eteläpään portaikon ensimmäisen, toisen ja ullakkokerroksen tasanteella, koulun pohjoispään kellariaulassa ja koulun pohjoispään portaikon ensimmäisen kerroksen tasanteella. Alakerrassa teknisen työn luokan hitsausnurkkauksessa on kaksi 12 kg:n jauhesammutinta ja puutyöpuolella 12 kg:n jauhesammutin. Kotitalousluokassa on jauhesammutin ja sammutuspeitto. Ensimmäisessä kerroksessa monistus-/varastohuoneessa on hiilidioksidisammutin. ATK-luokassa on sammutuspeitto.

Aineluokissa työskentelevät opettajat huolehtivat siitä, että mainitut alkusammuttimet ovat luokissa saatavilla ja toimintakunnosta vastaa tekninen toimi.

2.6. Erityisriskit

- Ylätalon koulurakennuksessa ei ole erityisriskejä. Kouluissa on keramiikkauunit.
- Alatalon erityisriskinä voidaan pitää alakerran teknisen työn opetustiloja, joissa käytetään päivittäin erilaisia koneita ja laitteita. Varsinkin metallityötilan yhteydessä oleva hitsausnurkkaus muodostaa tulipaloriskin, sillä sitä ei ole erotettu asianmukaisin osastoinnein muista luokkatiloista. Myös koulun ullakkotilojen käyttö romuvarastona aiheuttaa mahdollisessa tulipalotilanteessa lisäriskin.

2.7. Vaaralliset aineet ja palavat nesteet

- Ylätalossa fysiikan ja kemian varastoissa säilytetään oppilastöissä käytettäviä noin 200g:n kaasupulloja, joita on kaikkiaan parikymmentä kappaletta. Myrkyiksi ja muuten vaarallisiksi luokiteltuja aineita säilytetään erillisessä myrkykaapissa samaisessa varastossa.
- Ylätalossa kuvaamataidon luokassa säilytetään ajoittain pieniä määriä spraymaaleja ja liuottimia.
- Alatalossa teknisen työn luokassa säilytetään hitsauksessa tarvittavia happi- ja asetyleenipulloja (yhteensä kaksi kappaletta) sekä 5 kg:n nestekaasupulloa. Samoin teknisen työn luokassa on pieniä määriä maaleja ja lakkoja.

2.8. Erityisesti suojeltavat kohteet

6

- Tulipalo- ja muussa onnettomuustilanteessa koulun kannalta tärkeä suojeltava kohde on koulun arkisto, joka on sijoitettu koulun kansliassa olevaan holviin.

2.9. Alkusammutuskalusto ja sammutusvedenhuolto

- Ylätalossa fysiikan luokassa (luokka 11) on seinään kiinnitettynä käsisammutin, lisäksi luokassa on sammutuspeitto. Myös luokassa 10 on sammutuspeitto. Koulurakennuksen sisällä on kaksi palopostia, toinen sijaitsee koulurakennuksen eteläpään portaikossa ja toinen pohjoispään ylätasanteella (ks. pohjapiirros). Kuvaamataidon luokassa on käsisammutin. ATK-luokassa on sammutuspeitto.
- Alatalossa on kuusi (6) pikapalopostia: koulun eteläpään sisäänkäynnin luona ulkoa tultaessa vasemmalla seinällä, koulun eteläpään portaikon ensimmäisen, toisen ja ullakkokerroksen tasanteella, koulun pohjoispään kellariaulassa ja koulun pohjoispään portaikon ensimmäisen kerroksen tasanteella (ks. pohjapiirros). Alakerrassa teknisen työn luokan hitsausnurkkauksessa on kaksi 12 kg:n jauhesammutinta ja puutyöpuolella 12 kg:n jauhesammutin. Kotitalousluokassa on jauhesammutin ja sammutuspeitto. Ensimmäisen kerroksen varasto-/monistushuoneessa on hiidioksidisammutin. ATK-luokassa on sammutuspeitto (kts. pohjapiirros).

2.10. Hälytysjärjestelmät

- Koulun väen hälyttämiseen tai varoittamiseen käytetään keskusradiojärjestelmää. Alatalon koulurakennuksen kaikki tilat eivät ole keskusradiojärjestelmän piirissä. Hälyttäminen varmistetaan tarvittaessa kiertämällä koulun tilat läpi samalla huutamalla varoitus/hälytys. HÄLYTYSOHJE TÄHÄN Jatkohälyttäminen tapahtuu puhelimella yleiseen hätänumeroon 112.
- Väestön varoittamiseen tarkoitetut äänimerkit on esitelty liitteessä 5.

2.11. Tilojen tarkastajat

Hälytystilanteessa tarkistetaan, että kaikki ovat poistuneet rakennuksesta.

Tarkastajat alatalossa:

Päivi Kvist (Teija Haapalainen): yläkerta, pikkuportaot, vintin portaot

Mari Hannikainen (Marja Väyrynen): alakerta, liikuntasali ja iltapäivätoiminnan tilat, isot portaot

Eero Karjalainen (Kati Koistinen): kellarikerros, ulos isoista ovista.

Tarkistajat ylätalossa:

Jukka Antikainen (Satu Ervasti): 2. kerroksen opettajienhuoneen päädyssä (opehuone, luokat 1,2/ATK, kk/pienryhmä), liikuntasali ja pukuhuonetilat.

Kauko Laitinen (Erja Isoniemi): 1. kerros, KU-luokka

Pentti Hautamäki (Anu Gerlander): 2. kerroksen kirjaston päädyssä, luokat 9. 10. 11, 12, portaikko.

Luokkien ovet pidetään tuntien aikana lukittuna mikäli lukitus mahdollistaa. Poissa olevat opettajat merkitään opettajienhuoneen tussitaululle.

Työparit ottavat tarvittaessa parinsa oppilaat vastuulleen.

3. KOULUN ONNETTOMUUS- JA VAHINKORISKIT

Koulua saattaa sen toiminnan aikana kohdata vaara- tai onnettomuustilanne, joka voi vaikuttaa tilojen käyttäjiin voimakkaasti. Onnettomuustilanteen sattuessa on ryhdyttävä pikaisesti toimiin, joten koulun henkilökunnan on hyvä osata ennakkoon varautua mahdollisiin tapahtumiin.

3.1. Tapaturmat

Suurimmat tapaturmavaarat koulussa liittyvät mekaaniseen vammautumiseen, joiden aiheuttajina voivat olla teknisissä töissä käytettävät koneet, portaissa liukastumiset ja kaatumiset sekä sähköiskut. Tapaturman sattuessa ensiapu annetaan koululla, jonka jälkeen tarvittaessa järjestetään kuljetus Vaalan terveyskeskukseen tai päivystykseen. Yleisohjeet hätäensiavun antamisesta ovat liitteessä 3.

Tapaturmien ehkäisemiseksi ja vahinkojen lievittämiseksi:

- Noudata turvallisia työtapoja.
- Ilmoita havaitsemistasi riskitekijöistä rehtorille.
- Opettele tekemään hätäilmoitus.
- Selvitä, missä on ensiapuvälineet
- Ensiaputaidot päivitetään joka kolmas vuosi

3.2. Tulipalo, räjähdys tai muu onnettomuus

Koulun päivittäistä paloturvallisuutta on yleinen siisteys ja järjestys sekä toimiva jätehuolto. Koneiden lähistöille tai sähkölaitteisiin kerääntyvä pöly ja työtiloihin jätetty pakkausmateriaali voivat olla palon lähteitä samoin kuin tyhjentämättä olevat jäteastiat tai palovaarallisten jätteiden tyhjentäminen muualle kuin kannalliseen palamattomaan astiaan.

Ehkä joka kolmas palo on tuhopoltto. Tuhopoltto sytytetään tavallisesti kellarissa, ullakolla, jätekatoksessa tai rakennuksen seinustalle jätetyssä jätetasassa. Tuhopolttoja estetään mm. välttämällä edellä mainittuja helppoja sytytyskohteita, pitämällä murtosuojaus kunnossa ja kiinnittämällä huomiota riskikohteiden valaistukseen. Koulujen jäteastiat ovat koulurakennusten välittömässä läheisyydessä. Piha-alueet on valaistu asianmukaisesti.

Koulurakennukset on jaettu pohjapiirroksilla esitetyillä tavoilla palo-osastoihin. Osastoinnin tarkoituksena on estää palon ja etenkin savun nopea leviäminen. Osastointi toimii vain, jos osastojen väliset seinät ovat täysin ehjät ja osastojen väliset osastoivat ovet ovat suljettuina/saljattuina.

Palotilanteen sattuessa järjestäytyneen poistumisen johtaminen on opettajien keskeinen tehtävä. Opettajat ohjaavat kukin oman ryhmänsä turvallista reittiä nopeasti, mutta ryntäilemättä ulos. Opettaja kulkee itse viimeisenä. Luokasta lähdettäessä suljetaan ikkunat ja ovi. Tulipalon, räjähdysten tai muun onnettomuuden sattuessa käytetään normaaleja rakennusestapoisumisteitä aina kun se on mahdollista. Poistumistiet on aina pidettävä vapaana. Varateinä käytetään ikkunoita. Koulurakennuksissa on merkkivalaistus rakennuksesta ulospääsyä helpottamassa, mutta palovaroittimet puuttuvat.

Luokista poistumisen jälkeen luokat kootaan ennalta sovitulle kokoontumispaikalle, jona toimii kirkon piha. Vara-alueena käytetään urheilutalon pihaa esim. silloin, kun on vaarana, että tulipalon aiheuttama savu muodostaa terveystuulen alapuolella oleville ihmisille. Kokoontumispaikalla tarkistetaan, että kaikki ovat todella päässeet ulos. Ilmoitukset tehdään rehtorille lämpökeskuksen alatalon puoleisessa päädyssä tai pallokentän kirjaston puoleisessa päädyssä.

Opettajien tulee olla selvillä vastuullaan olevien oppilaiden lukumäärästä. Lukumäärä tulee tarkistaa joka tunnin alussa ja poissaolijat merkitään päiväkirjaan.

Koulun paloturvallisuutta voidaan ylläpitää säännöllisellä paloturvallisuuden tarkkailulla ja huolehtimalla laitteiden ja koneiden kunnosta sekä turvallisista työmenetelmistä. Erityisesti on huolehdittava, että televisioista kytketään virta pois ja ovet pidetään suljettuina.

Toimintaohje vaaratilanteiden varalle:

- oppilaiden pelastaminen etusijalla (toimintavelvollisuus jokaisella)
  - rehtori määrittää tilanteen, rehtorin poissa ollessa vararehtori, apulaisrehtori, opettaja, ylätalolla Reijo Kaurala, alatalolla Jaana Kumpulainen-Lallukka
  - tiedottaminen luokkiin: keskusradio, kännykät luokissa, joissa ei keskusradio kuulu
1. Pysytään luokissa (ulkoisen uhka)
    - a. ovet lukkoon, kaukana ovista ja ikkunoista
  2. Poistutaan (sisäinen uhka), evakuointialue kirkon pysäköintipaikka, varalla urheilutalo.
    - reitti kirkolle: alatalosta mennään kevyen liikenteen väyliä, ylätalosta kuljetaan lukion kautta
    - reitti urheilutalolle: alatalo menee opettajien asuntolan ja urheilukentän takaa, ylätalosta mennään urheilukentän ja pallokentän välistä
  3. Palaaminen sisälle esim. kaasuvaaran uhatessa.

3.3. Koulun ulkoiset riskitekijät

Yhtenäiskoulun ulkoiset riskitekijät on selvitetty yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa. Ylätalon puolella merkittävän ulkoisen riskitekijän muodostaa se seikka, että koulun piha-alueita ei ole selvästi rajattu ja sitä käytetään yleisesti ajoväylänä esim. koulun vieressä olevaan lämpökeskukseen. Ylätalon ympäristön liikennejärjestelyissä tulee huomioida erityisesti koulun oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuus. Alatalon piha-alueita voidaan pitää turvallisena, sillä se on aidattu ja suljettu moottoriajoneuvoliikenteeltä.

Valtatie 22:lla ja Vaalan taajaman läpi kulkevalla rautatiellä kuljetetaan vaarallisia aineita, jotka voivat onnettomuustilanteessa muodostaa vakavan vaaran koko taajamalle.

Sähkönjakelun keskeytyminen ei kokonaan pysäytä koulun toimintaa. Koulussa ei ole toimintoja, joille sähkökatkos aiheuttaisi merkittäviä vaurioita, eikä varavoimajärjestelmää ainakaan tällä hetkellä ole tarpeellista hankkia. Sähkökatkoksen aika käytetään, mikäli työtilojen valoisuus sen sallii, opiskelun jatkamiseen kynttilöiden valossa, työympäristön siistimiseen ja sähköstä riippumattomien töiden suorittamiseen.

Ilkivalta, murrot ja varkaudet aiheuttavat rahallista vahinkoa ja haittaa toiminnan jatkuvuudelle. Luvaton sisään murtautuminen lisää myös tuhopolton mahdollisuutta. Ylätaloon ja alataloon on asennettu murtosuojausjärjestelmä. Ylätalossa on myös valmius kameravalvontaan olemassa. Ylätalossa on kaikkiin oviin asennettu uudenmalliset Abloy-lukot. Alatalossa ulko-ovissa on Abloy-lukot (ns. ura-avaimet). Lähes kaikissa sisäovissa on vanhanmalliset lukot. Piha-alueet ovat asianmukaisesti valaistu.

Yhtenäiskoululle tulisi asentaa valvontakamerat sekä sisälle että ulos.

Koulutyön aikana henkilökunta suorittaa kulunvalvontaa omien tehtäviensä ohella. Jokainen on velvollinen puuttumaan asiaan, jos havaitsee asiatonta liikkumista koulun tiloissa tai ympäristössä.

Varkauksille alttiissa välineistössä kuten televisioissa, videoissa ja atk-laitteissa ei ole käytössä turvamerkintää, mutta osaan laitteita on kaiverrettu merkintä ”VYA” tai ”VYK”.

4. TURVALLISUUSORGANISAATIO

Suojelutoiminta muodostaa tärkeän osan koulun yleisestä turvallisuustoiminnasta, jonka tarkoituksena on henkilöstön, omaisuuden ja toiminnan turvaaminen sekä normaali- että poikkeusoloissa.

Onnettomuuksia ehkäisevään työpaikkasuojeluun sekä käytännön pelastustoimintaan osallistuu koko koulun henkilökunta koulun rehtorin johtamana. Henkilöstö suorittaa tarvittavat pelastustoimet viranomaisten saapumiseen saakka. Työajan ulkopuolella sattuvaan uhkatilanteeseen kutsutaan koulun rehtori , joka hankkii tarvittavat henkilöt jälkivahinkojen torjuntaan yhdessä viranomaisten kanssa.

Organisaatiossa jokaisella on oma tehtävänsä, jonka hän hoitaa muun työnsä ohella. Henkilöstön tulee huolellisesti perehtyä koulun pelastussuunnitelmaan, omaan tehtäväkuvaukseen ja annettuihin suojeluohjeisiin ja toimia niiden mukaan sekä normaaliaikana että onnettomuuden sattuessa.

Myös jokaisen muun yksityisen henkilön tulee toimia annettujen ohjeiden mukaan ja tarvittaessa ehkäistä vahinkojen syntyminen ja rajoittaa vahingon laajuutta.

Vaalan kunnan johdon tulee omalta osaltaan mahdollistaa organisaation toiminta antamalla sen henkilöstölle riittävä toimintavapaus ja riittävät resurssit tehtävien suorittamiseen. Kunnan tulee tehdä muut lakisääteiset suunnitelmat.

5. TURVALLISUUSORGANISAATION HENKILÖSTÖN TEHTÄVÄKUVAUKSET

5.1. Koulun rehtori

- Vastaa suojelutoiminnan suunnittelusta ja organisaation toiminnasta koulun alueella sekä pitää tarvittavat yhteydet alan viranomaisiin.
- Vastaa pelastussuunnitelman tarkistamisesta ja päivittämisestä määrävälein sekä toiminnan muuttuessa yhdessä turvallisuusvastaavan kanssa (Reijo Kaurala, varahenkilöt Marko Hiltunen ja Elina Alasalmi).
- Huolehtii, että pelastussuunnitelmaan liittyvät merkittävät muutokset ilmoitetaan palolaitokselle.
- Vastaa pelastussuunnitelmassa mainittujen käytännön harjoitusten toteuttamisesta vuosittain.
- Vastaa, että koulun tilat ovat määräysten ja suojeluohjeiden mukaisessa kunnossa.
- Edistää eri tavoin turvallisuustietoutta ja –valmiutta niin suojeluorganisaation kuin myös koulun koko henkilökunnan keskuudessa. Järjestää käytännön harjoituksia pelastuslaitoksen kanssa.
- Johtaa sammutus- ja pelastustoimintaa ennen palokunnan tai muun viranomaisen saapumista sekä koulun oman henkilöstön toimintaa tilanteen aikana. Antaa tarvittaessa määräyksen töiden lopettamisesta ja evakuoinnista.
- Vastaa jälkivahinkojen torjunnasta tulipalon tai muun onnettomuuden jälkeen.
- Toimii onnettomuustilanteessa koulun tiedottajana yhdessä pelastustoiminnan johtajan kanssa.
- Johtaa koulun onnettomuuksia ehkäisevää työpaikkasuojelua ja tekee esityksiä turvallisuustason parantamiseksi.
- Huolehtii, että palo- ja henkilöturvallisuutta vaarantavat epäkohdat korjataan tai poistetaan.
- Vastaa, että ensiapuvälineitä on saatavilla niille kuuluvista paikoista. Ensiaputarvikkeista ja -välineistä huolehtii koulun kanslisti vuosittain. Mikäli käyttäjä havaitsee puutteen, tulee siitä ilmoittaa kanslistille.
- Vastaa evakuointitilanteessa oppilaiden siirtämisestä kokoontumispaikalle.

- Suorittaa tarkkailua palo- ja henkilöturvallisuutta vaarantavien epäkohtien poistamiseksi ja tekee ehdotuksia paloturvallisuuden tehostamiseksi.
- Toimii tarvittaessa opetukseen liittyvien tulitöiden valvojana ja jälkivartijana.
- Toimii tulipalon tai muun onnettomuustilanteen alkuvaiheessa ensiapu-, sammutus- ja pelastustehtävissä.
- Valvoo alkusammutuskaluston ja työssä tarvittavien suojavaälineiden asianmukaista sijoittamista ja kuntoa.

5.3. Talonmiehet

- Huolehtivat sammutus- ja pelastuskaluston asianmukaisesta kunnosta, käyttövalmiudesta ja määräaikaistarkastuksista.
- Vastaavat ovien lukitusten toimivuudesta.

5.4. Hälytyksen tekeminen

- Hälytyksen tekemisestä huolehtii ensisijaisesti rehtori, mutta kuka tahansa henkilökunnan paikalla oleva jäsen on velvollinen sen tarvittaessa tekemään.

Myös koulun oppilaat opetetaan tekemään yleinen (112) hätäilmoitus (liite 1). Hälytyksen harjoittelu esim. poistumisharjoituspäivänä.

Liite: Hälytysohjeita

6. HENKILÖKUNNAN PERUSKOULUTUS

Kainuun pelastuslaitos (pyydettyäessä) yhdessä koulun rehtorin kanssa huolehtii siitä, että henkilöstö saa turvallisuuskoulutuksen.

Koulutukseen sisällytetään alkusammutus- ja ensiapukoulutusta, perehtymistä toimintaan erilaisissa uhkatilanteissa, hätäilmoituksen tekeminen ja toimintaohjeet viranomaisen varoittaessa väestöä yleisellä vaaramerkillä. Koulutus tapahtuu yhteistyössä Kainuun pelastuslaitoksen ja Vaalan terveyskeskuksen kanssa. Koulutus tulee suorittaa 3 vuoden välein.

Myös uusi työntekijä koulutetaan välittömästi tehtäviensä mukaisesti, jotta hän pystyy toimimaan tehokkaasti uhkatilanteessa.

7. TOIMINTA UHKATILANTEESSA

Tulipalon ja muun onnettomuuden sattuessa ei ole itsestään selvää, että henkilökunta osaa toimia oikein ja tehokkaasti ilman asianmukaista koulutusta ja toimintojen harjoittelua. Sen vuoksi jokainen henkilökunnan jäsen on velvollinen opettelemaan tehtävänsä niin hyvin, että hän tositilanteessa osaa toimia rutiininomaisesti ja soveltaa harjoituksissa oppimiaan taitoja tilanteen mukaan.

7.1. Poistumisen harjoittelu

Tulipalotilanteessa on onnistunut poistuminen keskeisintä. Tämän vuoksi poistumista on harjoiteltava. Harjoituksesta ilmoitetaan pelastuslaitokselle. Syylukukauden alussa rehtori johtaa koko koulua koskevaa ennalta ilmoitettua harjoitusta, jonka kuulutus alkaa sanoilla ”tämä on harjoitus”. Harjoitusta ennen varmistetaan, että kaikki opettajat tuntevat tehtävänsä. Harjoituksen aikana henkilöstö valvoo, että poistuminen on täydellinen, se tapahtuu viivyttyksettä suunniteltuja reittejä, ovet ja ikkunat suljetaan tiloista poistuttaessa ja **kokoontumispaikassa tarkistetaan kaikkien läsnäolo**. Harjoituksen jälkeen annetaan palaute, mieluummin välittömästi kokoontumispaikalla.

Pienten oppilaiden kanssa poistumista voi harjoitella tarvittaessa myös luokittain.

7.2. Työtapaturma tai sairaskohtaus

- Tehdään hätäilmoitus, jotta potilas voidaan toimittaa jatkohoitoon (liite).
- Välitön ensiapu aloitetaan paikalla aikuisen henkilön johdolla.
- Tapahtumasta ilmoitetaan välittömästi koulun rehtorille ja oppilaan huoltajalle, mikäli potilas on koulun oppilas.
- Huolehditaan, ettei tilanne aiheuta lisäonnettomuuksia.
- Potilaan henkilötiedot, todetut vammat, tapahtuman kulku ja ajankohta kirjataan ylös.

7.3. Tulipalo

- Palon havainnut henkilö antaa varoituksen huutamalla: Tulipalo!
- Hälytys tehdään, mikäli mahdollista, myös koulun keskusradiolla.
- Henkilökunta varmistaa tehtäviensä mukaisesti, että oppilaat pääsevät ulos rakennuksesta käyttäen 3.2. selostettuja reittejä ja menevät kokoontumispaikalle, jona toimii kirkon piha. Varapaikkana käytetään urheilutalon pihaa.
- Hätäilmoitus numeroon 112 tehdään välittömästi.
- Mikäli tilanne sallii (savua ei ole vielä runsaasti) henkilökunta suorittaa tehostetun alkusammutuksen. Sammutukseen käytetään käsisammuttimia tai paloposteja palokohteen mukaan (ohjeet sammuttimien käytöstä liitteessä 4).

- Palon sammussa alkusammutuksella, on varauduttava palon uudelleensyttymiseen. Palopesäke on tämän vuoksi raivattava ja varmistettava, että palo on todella sammunut.
- Poistumisen jälkeen henkilökunta raportoi havaintonsa koulun rehtorille, joka kertoo tilanteen pelastustoiminnan johtajalle. Jos epäillään, että joku on jäänyt rakennukseen sisälle, on siitä välittömästi ilmoitettava pelastustoiminnan johtajalle.
- Sammutustöiden aikana henkilökunta toimii pelastustoiminnan johtajan ohjeiden mukaan valmistautuen samalla jälkivahinkojen torjuntaan. Palaneen rakennuksen sisällä ei saa toimia ilman pelastustoiminnan johtajan lupaa.
- Jälkivahinkojen torjuntaa varten on otettava yhteys vakuutusyhtiön vahinko-tarkastajaan.

7.4 Ulkoinen uhka koululla (esim. tunkeutuja):

Pysytään luokissa ja lukitaan ovet. Pysytään luokissa lattialla kaukana ovista ja ikkunoista. Poistutaan luokista vasta kun on saatu lupa viranomaisilta.

- mikäli tulee tarve saada oppilaat nopeasti sisälle koulun tiloihin, toimitaan hälytyksen (esim. poliisi) antajan ohjeiden mukaisesti

7.5. Murto tai varkaus

- Murtoa edeltää usein tiedustelu. Henkilökunnan tulee tarkkailla oudosti käyttäytyviä asiattomia henkilöitä ja seurata heidän toimiaan. Tuntomerkit kannattaa painaa mieleen.
- Murron jälkiä ei saa siivota, ennen kuin poliisi on käynyt tutkimassa kohteen. Tapahtuman jäljet on tarvittaessa valokuvattava.
- Lisävahinkojen syntyminen on estettävä (rikotut ikkunat tms.). Kaikki tehdyt toimet tulee kirjata ylös.
- Murrosta ilmoitetaan poliisille ja talonmiehille ja sovitaan vahinkojen korjaamisesta sekä jatkotoimenpiteistä.

Säteily- tai kaasuvaaratilanteessa varoitetaan yleisellä vaaramerkillä, jota seuraa radiossa ja muissa tiedotusvälineissä annettu hätätiedote tapahtumasta ja tarvittavista suojautumistoimista. Säteilyvaaratilanteesta tiedotetaan useita tunteja ennen kuin suojautumistarvetta esiintyy. Kaasuvaaratilanne saattaa kehittyä minuuteissa. Varoitus ulkoisesta säteily- tai kaasuvaarasta annetaan yleisellä vaaramerkillä (liite 5).

Säteilytilanteet jaetaan seuraavasti:

- normaali taustasäteily 0,1 – 0,25 mikroSv/h
- viranomaisten ilmoitusraja 0,4 mikroSv/h
- väestön varoitusraja 100 mikroSv/h (yleinen vaaramerkki, sisälle suojautuminen).

Henkilökunnan toiminta:

- Vaaramerkin kuulemisesta on ilmoitettava koulussa kaikille paikalla oleville henkilöille.
- Henkilökunta sulkee ilmanvaihdon ja tiivistää ovet, ikkunat ja luukut.
- Koulun rehtori varmistaa, että kaikki ovat suojautuneet. Tämän jälkeen toimitaan radiossa annettavien ohjeiden mukaisesti.
- Jos kyseessä on säteilyonnettomuus, parhaan suojan antavat rakennuksen sisimmät osat.

Valmiuslain (1080/91) mukaisia poikkeustiloja ovat:

- Suomeen kohdistuva aseellinen hyökkäys ja sota sekä sodan jälkitila.
- Suomen alueellisen koskemattomuuden vakava loukkaus ja maahan kohdistuva sodan uhka.
- Vieraiden valtioiden välinen sota tai sodan uhka ja muu vaikutukseltaan näihin verrattava Suomen ulkopuolella sattunut erityinen tapahtuma, jos siitä voi aiheutua vakava vaara kansallisen olemassaolon ja hyvinvoinnin perusteille.
- Välttämättömien polttoaineiden ja muun energian sekä raaka-aineiden ja muiden tavaroiden tuonnin vaikeutumisesta tai estymisestä taikka muusta vaikutuksiltaan näihin verrattavasta kansainvälisen vaihdannan äkillisestä häiriintymisestä aiheutuva vakava uhka väestön toimeentulolle tai maan talouselämän perusteille.
- Suuronnettomuus edellyttäen, että tilanteen hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

Sotatila saattaa vaikuttaa koulun toimintaan huomattavan paljon. Koulun henkilöstöä voidaan viranomaisten toimesta siirtää muihin tehtäviin ja tiloja voidaan määrätä käytettäväksi muihin tarkoituksiin. Lähtökohtana kuitenkin on, että toimintaa jatketaan mahdollisuuksien mukaan sekä normaali- että poikkeusoloissa.

Mahdollisen sodanuhkan aikana koulun toiminta voidaan keskeyttää tai toiminta saattaa häiriintyä viranomaisten tekemien valmistelujen vuoksi. Toimintaa kuitenkin jatketaan niin pitkään kuin mahdollista. Suojeluhenkilöstö varautuu mahdolliseen sotatilanteeseen tarkistamalla ensiaputarvikkeet ja sammuttimet sekä tekemällä viranomaisten määräämät muut valmistelut.

Taloudellisen kriisin mahdollisia vaikutuksia ovat erityisesti sähkönjakelun ja muun energian saatavuuden häiriöt. Myös sähköenergian säästäminen ja säännöstely on mahdollista. Tämä voi vaikuttaa valaistuksen ja lämmityksen käyttöön. Koulun toimintaa kuitenkin jatketaan mukautumalla ympäristön olosuhteisiin.

Poikkeusoloissa valtioneuvosto antaa käskyn suojelun toimeenpanosta. Kiinteistön tehostetuista suojelujärjestelyistä vastaa koulun apulaisrehtori viranomaisilta saamiensa ohjeiden mukaan.

Koulun ja laitosten turvallisuusorganisaatiot toimivat osana omatoimista suojelua. Omatoiminen suojelu on jatkuvaa jo normaaliaikana. Suojelun järjestämistä valvovat ja ohjaavat kunnan pelastusviranomaiset. Tehostettuun valmiuteen siirryttäessä suojelu siirtyy yleisen väestönsuojelun ohjaukseen. Tällöin omatoimiselle suojelulle tarkoitetut toimintaohjeet ja -käskyt annetaan kunnan pelastus- ja väestönsuojeluviranomaisten taholta.

Toiminnasta poikkeusoloissa annetaan lisäohjeita kunnan sivistystoimen varautumissuunnitelmassa (kesken tämän suunnitelman tekoaikana).

9.1. Tarkistukset ja päivitykset

Koulun rehtorin on tehtävä koulussa kahden vuoden välein riskiarviointi, jonka perusteella arvioidaan turvallisuussuunnitelman sisällöllistä riittävyyttä.

Pelastussuunnitelma on tarkistettava kolmen kuukauden välein (turvallisuusvastaava) sekä aina, kun koulussa tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka vaikuttavat suunnitelman sisältöön.

Suunnitelman ylläpitämisestä ja päivittämisestä vastaa rehtori yhdessä koulun turvallisuusvastaavan kanssa.

Jokainen henkilökunnan jäsen on velvollinen omalta osaltaan ilmoittamaan suunnitelman muutostarpeista koulun rehtorille.

Suunnitelman muutokset on tiedotettava koko henkilökunnalle. Tiedotuskanavina ovat sähköposti, ilmoitustaulut ja henkilökunnan kanssa käydyt keskustelut. Muutoksista on ilmoitettava myös pelastuslaitokselle.

Asia	Kohderyhmä	Tiedotuskanava	Vastuhenkilö
Suojelujärjestelyissä tapahtuneet muutokset	Henkilökunta	Keskustelut Sähköposti Ilmoitustaulut	Rehtori Turv.vastaava
Suojeluhenkilöstön muutokset	Asianomaiset henkilöt, henkilökunta	Keskustelut Sähköposti Ilmoitustaulut	Rehtori Turv.vastaava
Hälytystilanne	Henkilökunta ja oppilaat	Yleinen vaaramerkki Sisäinen hälytys	Pelastusviran- omaiset Suojeluhenkilöstö

Päivityksistä tehdään merkintä sivulla 2 olevaa seurantataulukkoon.

9.2. Turvallisuussuunnitelman jakelu

Viimeisin päivitetty suunnitelma on oltava kaikkine osineen jokaisen henkilökunnan jäsenen ja Vaalan kunnan väestönsuojeluviranomaisten käytettävissä.

Suunnitelman sijoituspaikat kummassakin kiinteistössä:

- keskusradion luona
- opettajien huone
- kanslia

Kopiot suunnitelmasta on toimitettava myös sivistystoimistoon.

Turvallisuussuunnitelma sekä koulukiinteistöjen A4-kokoon piirretyt pohjapiirustukset on toimitettava myös palolaitokselle.

9.3. Tiedottaminen

Kaikesta tulipalon, onnettomuuden, tapaturman tai muun tapahtuman ulkoisesta tiedottamisesta vastaavat koulun rehtori sekä asianomaiset viranomaiset. Muilta ulkoinen tiedottaminen on kielletty, ellei tiedottava viranomainen anna siihen erikseen lupaa.

9.4. Hyväksyminen

Tämä turvallisuussuunnitelma on hyväksytty Vaalan yhtenäiskoulun käytettäväksi. Suunnitelma on esitetty palotarkastaja Petri Vehniäiselle, joka on sen tarkastanut. Suunnitelma on käyty läpi sekä paikallisen poliisin, että Oulun poliisin kanssa. Koko henkilökunnan oletetaan perehtyvän turvallisuussuunnitelmaan (jonka jälkeen tämä allekirjoituksella varmennetaan liitteelle 7) ja toimivan suunnitelman ohjeiden mukaisesti.

LIITTEET:

1. Hätälmoituksen tekeminen
2. Toimenpiteet tulipalon sattuessa
3. Hätäensiapu
4. Sammuttimien käyttö
5. Väestölle annettavat hälytysmerkit
6. Koulurakennusten pohjapiirustukset
7. Tutustuminen turvallisuussuunnitelmaan

